

ทรงพระเจริญ

คุณภาพดีไม่มีขาย อยากได้ต้องร่วมสร้าง

จดหมายข่าว News Letter

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

Department of Medical Sciences

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

D iscovery

M oral

S ciences/Standards

C hange

วันแม่แห่งชาติ ประจำปี 2564

“รักเอ๋ยรักแม่ ลูกทดแทนรักแท้ที่แม่ให้ แรงพากเพียรทำดี ด้วยหัวใจ ประกาศคุณแม่ไว้ในแผ่นดิน” คือคำขวัญวันแม่แห่งชาติ ปี 2564 ที่ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน และสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์นำมาเผยแพร่

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระนามเดิมว่า หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ซึ่งพระนาม “สิริกิติ์” ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีความหมายว่า “ผู้เป็นศรีแห่งกิติยากร” พระราชสมภพเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2475 สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ กำหนดให้เป็นวันที่ 12 สิงหาคม ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพ เป็นวันแม่แห่งชาติของประเทศไทย เริ่มต้นใช้ตั้งแต่ พ.ศ.2519 มาจนถึงปัจจุบัน

พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชกรณียกิจที่สำคัญ อาทิ ด้านศิลปอาชีพ ทรงริเริ่มโครงการให้ราษฎรโดยเฉพาะ ชวนาในท้องถื่นชนบททำอาชีพเสริมโดยใช้เวลารว่างจากการทำนาทำไร่มาทำงานศิลปอาชีพ ราษฎรเหล่านั้นมีความรู้ความสามารถในงานผลิต งานศิลปหัตถกรรมเป็นที่ยอมรับในประเทศไทย และระดับสากล ด้านความมั่นคงของชาติ ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมทหาร ตำรวจ ราษฎรอาสาสมัคร

ถึงฐานปฏิบัติการ ไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่อันตรายเพียงใดก็ตาม ได้พระราชทานถุงของขวัญประกอบด้วยเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็น เพื่อพระราชทานกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข ทรงช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนโดยการจัด “หน่วยแพทย์พระราชทาน” ตามเสด็จไปรักษาพยาบาลราษฎรในถิ่นทุรกันดารแล้ว ยังทรงช่วยเหลือกลุ่มผู้ประสบภัยธรรมชาติและราษฎรอสาสมัครตามชายแดน ทรงริเริ่มจัดตั้งมูลนิธิสายใจไทยในพระบรมราชูปถัมภ์กรณีที่ทรงพบราษฎรเจ็บป่วยก็จะทรงรับไว้เป็นคนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ ทรงอุปถัมภ์องค์การกุศล สมาคม มูลนิธิต่างๆ การส่งเสริมอนุรักษ์ธรรมชาติ ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง “โครงการปาร์กน้ำ” เพื่อให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการร่วมกันปลูกป่า โครงการตามพระราชดำริที่ปรากฏขึ้นเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ อาทิ โครงการสวนสัตว์ป่าเปิดภูเขียวตามพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์และขยายพันธุ์เต่าทะเล โครงการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่า โครงการปลูกป่าเสริมธรรมชาติ โครงการพระราชดำริสวนหาดทรายใหญ่ เป็นต้น

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ พสกนิกรชาวไทยล้วนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ขอพระองค์ทรงพระเจริญ ยิ่งยืนนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า คณะผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

บ.ก.บอกกล่าว

ฉบับเดือนสิงหาคม 2564

จดหมายข่าวฉบับนี้ มีเรื่องของ วันแม่แห่งชาติประจำปี 2564 กรมวิทย์ฯ เผยคนไทยมีภาวะเกล็ดเลือดต่ำร่วมกับหลอดเลือดอุดตัน หลังได้รับวัคซีนเพียง 1 รายใน 5 ล้านคน พบน้อยกว่าชาติตะวันตกถึง 5 - 40 เท่า และยังรักษาได้ถ้าพบแพทย์ทันท่วงที สธ.เสนอแนวทางการใช้ Rapid Antigen Test สำหรับสถานการณ์ที่มีการติดเชื้อโควิด 19 ในชุมชนวงกว้าง และกรมวิทย์ฯ ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการตรวจโรคโควิด 19 ด้วยตนเองโดยชุดทดสอบ Antigen Test Kit ให้แก่ อสม. ในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก การเตือนภัยสุขภาพฉบับนี้ มีเรื่องของการอ่านและแปลผลชุดทดสอบแอนติเจน และ 5 สิ่งที่ต้องเข้าใจก่อนใช้ชุดทดสอบแอนติเจน เรื่องราวน่าสนใจอีกมากมาย ติดตามอ่านได้ในฉบับนี้

บรรณาธิการ

กรรมาธิการ ร่วมกับ ศิริราช เปิดผลข้อมูลล่าสุด "วัคซีนสลับและวัคซีนกระตุ้นเข็ม 3" ต่อไวรัสสายพันธุ์เดลตา

ผลการศึกษาพบว่า ระดับภูมิคุ้มกันในกลุ่มต่างๆ หลังการได้รับวัคซีนครบโดส 2 สัปดาห์ ต่อเชื้อไวรัส SARS-CoV-2 สายพันธุ์เดลตา มีค่าเฉลี่ยระดับภูมิคุ้มกันที่สามารถลดล้างฤทธิ์ไวรัส (ดังแสดงในแผนภูมิ)

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์กล่าวว่า ผลการศึกษาการให้วัคซีนสลับแบบ (SV+AZ) มีภูมิคุ้มกันสูงกว่าการให้วัคซีน CoronaVac 2 เข็ม (SV+SV) และเทียบเท่ากับการให้ AstraZeneca 2 เข็ม (AZ+AZ) แต่ใช้เวลาสั้นลง แต่ไม่แนะนำให้ฉีด AstraZeneca เข็มแรกและตามด้วย CoronaVac (AZ+SV) ส่วนการกระตุ้นเข็มที่ 3 ด้วย AstraZeneca (SV+SV+AZ) สามารถกระตุ้นภูมิคุ้มกันเพิ่มมากขึ้นถึง 11 เท่า ในขณะที่กระตุ้นเข็ม 3 ด้วย Sinopharm (SV+SV+Sinopharm) ที่เป็นวัคซีนเชื้อตายเหมือนกัน ให้ภูมิคุ้มกันสูงขึ้นเพียง 2.5 เท่า จากข้อมูลทั้งหมดแสดงให้เห็นว่านโยบายของรัฐบาลแผนการให้วัคซีนมีความเหมาะสม โดยให้ฉีดแบบสลับ (SV+AZ) และให้ฉีดเข็ม 3 ด้วย AstraZeneca (SV+SV+AZ) การศึกษาต่อไป กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์จะทำการตรวจสอบระดับภูมิคุ้มกันต่อสายพันธุ์เบตา โดยใช้ไวรัสจริงเพื่อสร้างความมั่นใจต่อการใช้วัคซีนสลับและการฉีดกระตุ้นเข็ม 3 และเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการให้วัคซีนที่เหมาะสมโดยให้ประสิทธิภาพสูงสุดแก่ประชาชนต่อไป

“เนื่องด้วยมติของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2564 ที่แนะนำให้ฉีดวัคซีนสลับ (SV+AZ) กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้ทำการวิจัยในกลุ่มอาสาสมัครที่มารับวัคซีนในศูนย์ฉีดวัคซีนของกระทรวงสาธารณสุข โดยได้ติดตามผู้ได้รับวัคซีน ทำการศึกษาผู้ที่ได้รับวัคซีน CoronaVac 3 สัปดาห์ โดยได้รับเข็มสองเป็น AstraZeneca ทั้งหมด 125 ราย (ชาย 61 หญิง 64 อายุเฉลี่ย 40 (18-60 ปี) พบว่า มีระดับภูมิคุ้มกัน Quantitative Anti-S RBD เฉลี่ยที่ 716 (399-1127) สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับ SS 117 (58-204), AA 207(123-338) และภายหลังการฉีดวัคซีนเข็ม 2 พบ มีไข้ ร้อยละ 66 ปวดศีรษะ ร้อยละ 33 อ่อนเพลีย ไม่มีแรง ง่วงซึม ร้อยละ 28 ใกล้เคียงกับอาการจากการฉีด AstraZeneca 2 เข็ม เป็นการศึกษาที่สนับสนุนมติของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติและกระทรวงสาธารณสุขกำลังติดตามประสิทธิผลของการฉีดวัคซีนสูตรนี้อย่างใกล้ชิด” นายแพทย์ศุภกิจ กล่าวทิ้งท้าย

สถาบันชีววัตถุ

สถาบันชีววิทยาศาสตร์ทางการแพทย์... รายงาน

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้ร่วมกับศิริราชพยาบาล ทำการศึกษาระดับภูมิคุ้มกันในซีรัมของคนที่ได้รับวัคซีน โดยใช้ไวรัสสายพันธุ์จริงที่กำลังระบาดในประเทศไทย คือ สายพันธุ์เดลตา หรือสายพันธุ์อินเดีย (B.1.617.2) ซึ่งพบในการติดเชื้อกว่า 90% ทำการทดสอบโดยวิธีมาตรฐานที่ยอมรับกันทั่วไปคือวิธี Plaque Reduction Neutralization Test (PRNT) ซึ่งต้องปฏิบัติในห้องชีวนิรภัยระดับ 3 เพื่อความปลอดภัย ทั้งนี้เพื่อหาค่าที่ไวรัสสายพันธุ์เดลตาถูกทำลาย 50% (Neutralizing Titer 50%, NT50) โดยแอนติบอดีที่เกิดขึ้นหลังฉีดวัคซีน โดยทำการศึกษาในอาสาสมัคร 6 กลุ่ม ประกอบด้วย

- **กลุ่มที่ 1** ที่ได้รับวัคซีน CoronaVac 2 เข็ม (SV+SV)
- **กลุ่มที่ 2** ได้รับวัคซีน AstraZeneca 2 เข็ม (AZ+AZ)
- **กลุ่มที่ 3** ได้รับวัคซีน CoronaVac และตามด้วย AstraZeneca (SV+AZ)
- **กลุ่มที่ 4** ได้รับวัคซีน AstraZeneca และตามด้วย CoronaVac (AZ+SV)
- **กลุ่มที่ 5** ได้รับวัคซีน CoronaVac 2 เข็มและตามด้วย Covilo 1 เข็ม (SV+SV+Sinopharm)
- **กลุ่มที่ 6** ได้รับวัคซีน CoronaVac 2 เข็มและตามด้วย AstraZeneca 1 เข็ม (SV+SV+AZ)

เปิดใจนักกรบชุดกาวน์

สู้ภัยโควิด (ตอน 5)

ฉบับนี้เรามาพบกับนักกรบชุดกาวน์ที่เรียกได้ว่าเป็นอีกหนึ่งหน่วยงานที่ภารกิจในการคุ้มครองผู้บริโภค ด้วยสภาวะการณ่ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์อันเลวร้ายนี้ ทำให้เรื่องการป้องกันเป็นกระแสสำคัญที่ทุกคนต้องตระหนัก

ผลิตภัณฑ์เจลแอลกอฮอล์ หรือ “เจลล้างมือ” เป็นตัวช่วยสำคัญกับทุกคนเมื่อต้องอยู่นอกบ้าน การล้างมือบ่อยๆ หากไม่สามารถล้างน้ำและสบู่ได้ เจลล้างมือจึงเป็นทางออก สำคัญ เครื่องสำอางและวัตถุอันตราย (สสว.) ในฐานะที่เป็นหน่วยงานทดสอบประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์จึงนับมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก ที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและความปลอดภัย ก่อนถึงมือผู้บริโภค

ว่าที่ ร.ต.หญิงสิริวารธรรม อ้นเกตุ นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ปฏิบัติการ สำนักเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์เล่าว่า สสว.มีภารกิจในการทดสอบผลิตภัณฑ์ไม่เพียงแต่เจลล้างมือเท่านั้น ยังรวมไปถึงผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อโรคอื่นๆ อีกด้วย เพราะต้องยอมรับว่าในช่วงที่มีการระบาดใหม่ๆ ผลิตภัณฑ์เหล่านี้เป็นที่ต้องการของท้องตลาดค่อนข้างมาก บางครั้งสินค้าขาดตลาดและมีผู้ประกอบการผลิตเจลล้างมือเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้พบผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีคุณภาพวางจำหน่ายในท้องตลาด ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค ดังนั้นในระยะแรกจึงมีจำนวนตัวอย่างจากผู้ประกอบการรายใหม่และรายเดิม ส่งเข้ามาตรวจสอบที่สำนักฯ มากกว่าปกติถึง 4 - 5 เท่า ทำให้ช่วงนั้นการทดสอบประสิทธิภาพมีความล่าช้าไปบ้าง หลังจากนั้นเมื่อเห็นปัญหา หัวหน้าห้องปฏิบัติการ ตนเองและทีมงานจึงร่วมกันวางแผนในการแก้ไขปัญหา มีการกำหนดกรอบระยะเวลาการทดสอบที่เพิ่มจำนวนตัวอย่างให้มากขึ้น รวมทั้งการหารือร่วมกับฝ่ายบริหารที่คอยสนับสนุนการทำงานของห้องปฏิบัติการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อจัดจ้างอุปกรณ์เพิ่มเติม การพิมพ์ใบรายงานผล เรียกได้ว่าในระยะนั้นทำงานทุกวัน ไม่มีวันหยุด

ว่าที่ ร.ต.หญิงสิริวารธรรม อ้นเกตุ
นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ปฏิบัติการ

“ช่วงที่สถานการณ์โควิดระบาดแรกๆ ประชาชนมีความต้องการผลิตภัณฑ์เจลล้างมือและน้ำยาฆ่าเชื้อโรคเป็นจำนวนมาก บริษัทที่ส่งตรวจมากขึ้น เมื่อฝ่ายบริหารรับตัวอย่าง ส่งห้องปฏิบัติการเราก็เร่งทำตามแผนที่วางไว้ให้ทันการณ์ วันทำการปกติ เราก็ทำงานต่อจนถึงวันหยุดก็มาทำงานเพื่อให้การรายงานผลมีความรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ แม้จะรู้สึกเหนื่อยและท้ออยู่บ้าง แต่ลึกๆ แล้วรู้สึกภูมิใจอย่างมากที่เราได้เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยงานคุ้มครองผู้บริโภค เพราะเวลาไปร้านขายยาร้านสะดวกซื้อ แล้วเห็นผลิตภัณฑ์ที่เราทดสอบประสิทธิภาพวางจำหน่าย ประชาชนได้ซื้อของที่มีคุณภาพไปใช้ก็ทำให้เรารู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ประชาชนได้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ” ว่าที่ ร.ต.หญิงสิริวารธรรมกล่าว

ว่าที่ ร.ต.หญิงสิริวารธรรม มองว่าหลายภารกิจของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์แม้จะเป็นการทำงานที่ปิดทองหลังพระ แต่เมื่อเกิดสถานการณ์แบบนี้ขึ้นมา ทำให้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น และมีบทบาทสำคัญในการต่อสู้กับสถานการณ์ในครั้งนี้เป็นอย่างมาก จึงอยากฝากไปถึงบุคลากรทุกคน ไม่ว่าจะป็นด้านหน้า หรือผู้ที่อยู่ด้านหลังก็ตาม ขอให้มีความตั้งใจและอดทน ทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุดเพื่อที่จะให้ผ่านพ้นวิกฤติการณ์ครั้งนี้ได้อย่างปลอดภัย

สำนักงานเลขานุการกรม... รายงาน

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการห้องปฏิบัติการตรวจสุขภาพคนหางาน ที่จะไปทำงานต่างประเทศ

นายแพทย์ปิยะ ศิริลักษณ์ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นประธานเปิดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการตามนโยบาย ข้อกำหนดและเงื่อนไขการรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการสถานพยาบาลตรวจสุขภาพคนหางานที่จะไปทำงานต่างประเทศ เพื่อให้ห้องปฏิบัติการมีความเข้าใจในระบบคุณภาพและวิชาการสามารถประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานขอการรับรองต่อไป ส่งผลให้ประชาชนได้รับการบริการที่มีคุณภาพมาตรฐานเท่าเทียมกัน โดยมี ดร.ภัทรวีร์ สร้อยสังวาล ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานห้องปฏิบัติการกล่าวรายงาน การอบรมครั้งนี้วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิบรรยายผ่านระบบทางออนไลน์ Application Zoom ณ ห้องประชุม 811 ชั้น 8 อาคาร 100 ปี การสาธารณสุขไทย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ วันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ.2564

รับการตรวจประเมิน ณ ที่ปฏิบัติงาน (Site Visit) เพื่อขอรับรางวัลเลิศรัฐ สาขาบริการภาครัฐ

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พร้อมด้วย นายแพทย์บัลลังก์ อุปพงษ์ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ นายแพทย์ปิยะ ศิริลักษณ์ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ผู้อำนวยการสำนักฯ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้องรับการตรวจประเมินรางวัลฯ ขั้นตอนที่สองเพื่อยืนยันผลคะแนน ณ ที่ปฏิบัติงาน (Site Visit) เพื่อขอรับรางวัลเลิศรัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 สาขาบริการภาครัฐ ผลงานถอดรหัสพันธุกรรมเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

และการพัฒนาเครือข่ายห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์โรคโควิด 19 โดยมีการนำเสนอต่อคณะผู้ตรวจประเมินจาก สำนักงาน ก.พ.ร. พร้อมตอบข้อซักถามผ่านทางออนไลน์วิดีโอคอนเฟอเรนซ์ Application Zoom ณ ห้องประชุม 110 ชั้น 1 อาคาร 100 ปี การสาธารณสุขไทย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ วันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2564

โครงการพัฒนาข้าราชการที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นประธานเปิดโครงการพัฒนาข้าราชการที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ กระบวนการปฐมนิเทศทั้งส่วนกลางและศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยมี นายแพทย์ปิยะ ศิริลักษณ์ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นวิทยากรบรรยายเรื่อง ยุทธศาสตร์กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และนางสาวรางคนา อ่อนทรง ผู้อำนวยการสำนักรังสีและเครื่องมือแพทย์ และผู้จัดการคุณภาพกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ บรรยายเกี่ยวกับระบบคุณภาพของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ถ่ายทอดการอบรมผ่านการประชุมออนไลน์ Application Zoom ไปยังศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ทุกแห่ง ณ ห้องประชุม 110 ชั้น 1 อาคาร 100 ปี การสาธารณสุขไทย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ วันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ.2564

อบรมการตรวจคัดกรองการติดเชื้อโควิด 19 ในโรงงานอุตสาหกรรม ด้วย Antigen Test Kit (ATK)

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดการประชุมการตรวจคัดกรองการติดเชื้อโควิด 19 ในโรงงานอุตสาหกรรมด้วยวิธี Antigen Test Kit (ATK) เพื่อช่วยในการตรวจคัดกรองการระบาดในกลุ่มเสี่ยงได้ทันเวลาเร็วขึ้น และช่วยในการควบคุมการระบาดก่อนที่จะมีการแพร่กระจายในวงกว้าง โดยมีนายแพทย์บัลลังก์ อุปพงษ์ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวรายงาน นายแพทย์อาชวินทร์ โรจนวิวัฒน์ ผู้อำนวยการ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข บรรยายเรื่องการตรวจคัดกรองการติดเชื้อโควิด 19 ด้วยวิธี Antigen Test Kit (ATK) ควบคู่ไปกับการตรวจด้วยวิธีมาตรฐาน RT-PCR พร้อมสาธิตวิธีการถ่ายทอดการอบรมผ่านการประชุมออนไลน์ Application Zoom ไปยังผู้เข้าร่วมอบรม ณ ห้องประชุม 314 อาคาร 100 ปี การสาธารณสุขไทย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ วันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ.2564

สนทนาในรายการ NBT รวมใจสู้ภัยโควิด 19 ทำเนียบรัฐบาล

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ร่วมการสนทนาในรายการ NBT รวมใจสู้ภัยโควิด 19 เรื่อง ความรู้ด้านการตรวจโรคโควิด 19 ด้วยตนเอง โดยชุดทดสอบ Antigen Test Kit สนับสนุนการค้นหาผู้ป่วยในเชิงรุกในชุมชน เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคได้อย่างทันสถานการณ์โดยมี

คุณปวีณา พักทอง เป็นผู้ดำเนินรายการสนทนาภายหลังจากการแถลงข่าวศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด 19 หรือ ศบค. ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล วันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ.2564

แถลงข่าว การเฝ้าระวังการกลายพันธุ์เชื้อไวรัสก่อโรคโควิด 19 ในประเทศไทย

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พร้อมด้วย นายแพทย์บัลลังก์ อุปพงษ์ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และนายแพทย์อาชวินทร์ โจนวิวัฒน์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข ร่วมกันแถลงข่าว เรื่องการเฝ้าระวังการกลายพันธุ์เชื้อไวรัสก่อโรคโควิด 19 ในประเทศไทย และ UPDATE การระบาดของสายพันธุ์โควิดพร้อมตอบข้อซักถามจากสื่อมวลชนผ่านทาง facebook live กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ณ ห้องประชุม 110 ชั้น 1 อาคาร 100 ปี การสาธารณสุขไทย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดนนทบุรี วันอังคารที่ 10 สิงหาคม พ.ศ.2564

ประชุมลับเครือข่ายเพื่อติดตามการใช้ข้อมูลและนำเข้าสู่ข้อมูลการตรวจโควิด 19

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พร้อมด้วย นายแพทย์พิเชฐ บัญญัติ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และทีมงานศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ร่วมประชุมลับเครือข่ายทุกแห่ง สสจ.ทุกแห่ง กทม. เขตทุกเขต กรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อติดตามการใช้ข้อมูลและนำเข้าสู่ข้อมูลการตรวจโควิด 19 ด้วยวิธี RT-PCR และ ATK รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคการเข้าใช้ประโยชน์ข้อมูลและสารสนเทศจากระบบ Colab ณ ห้องประชุม 902 ชั้น 9 อาคาร 100 ปี การสาธารณสุขไทย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ วันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2564

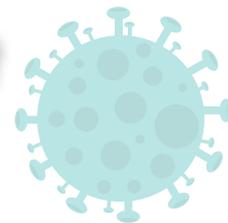

ถ่ายทอดองค์ความรู้การใช้ชุดทดสอบแอนติเจนให้ อสม.

ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 2 พิษณุโลก นำโดย นางสาวอมรรัตน์ ทัศนกิจ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยฯ และบุคลากร ร่วมกับ ภาควิชาเครือข่ายวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเนินมะปราง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ และศูนย์สุขภาพชุมชนเนินมะปราง จัดพิธีมอบปลอกแขนให้แก่ อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน และถ่ายทอดองค์ความรู้แนวทางการใช้ชุดทดสอบแอนติเจน (Antigen Test Kit) ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยวิทยากรจากศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์พิษณุโลก แก่ อสม. ในอำเภอเนินมะปราง จำนวน 22 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาศักยภาพของ อสม.ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถตรวจคัดกรองโรคโควิด 19 ด้วยตนเอง และสามารถแนะนำการใช้แก่คนในชุมชนได้อย่างถูกต้อง

สร.เสนอแนวทางการใช้ Rapid Antigen Test สำหรับสถานการณที่ม การติดเชือโควิด 19 ในชุมชนวงกว้าง

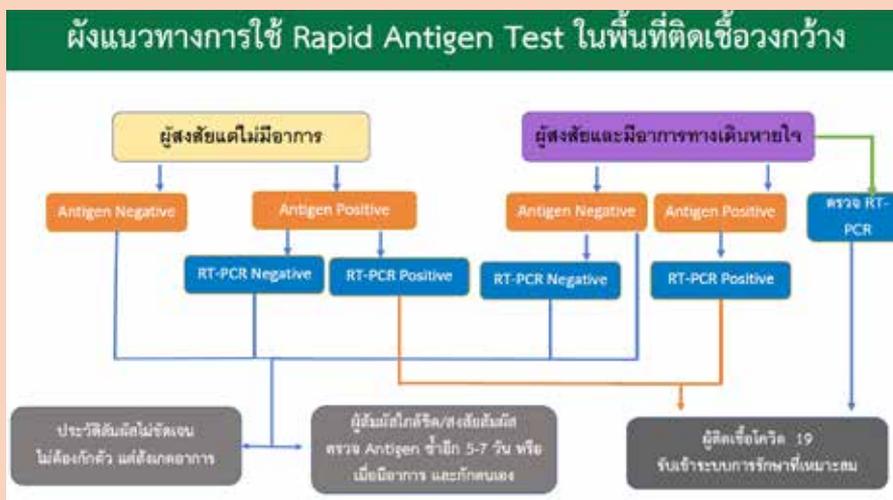
นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวว่า ปัจจุบันการตรวจวินิจฉัยการติดเชื้อโควิด 19 ด้วยวิธีมาตรฐานคือวิธี RT-PCR (Real-time Reverse Transcription Polymerase Chain Reaction) แต่ละรอบใช้เวลา 3 – 5 ชั่วโมง โดยทั่วไปสามารถออกผลได้ภายใน 24 ชั่วโมง ทั้งนี้ขึ้นกับปริมาณจำนวนสิ่งส่งตรวจ จำนวนบุคลากรและเครื่องตรวจ ขณะนี้มีเครือข่ายห้องปฏิบัติการ 335 แห่งที่ได้รับการรับรองจากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์กระจายอยู่ทั่วประเทศ แต่ในบางพื้นที่ บางช่วงเวลายังพบว่าผู้รอคิวเข้ารับการตรวจจำนวนมากหรือไม่สามารถเข้าถึงบริการการตรวจด้วยวิธี RT-PCR ได้ ดังนั้นคณะกรรมการตามระบบบัญชาการเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Emergency Operation Center : EOC) กระทรวงสาธารณสุขได้มีมติให้มีการกำหนดแนวทางการใช้การตรวจหาแอนติเจนโดยใช้ชุดตรวจ Rapid Antigen Test ดังนี้

1. ชุดตรวจที่ใช้ต้องผ่านการประเมินและขึ้นทะเบียนแล้วกับ อย.
2. ชุดตรวจ Rapid Antigen Test ใช้โดยสถานพยาบาลของรัฐและเอกชนที่ผ่านการรับรองทางห้องปฏิบัติการเครือข่ายตรวจ SARS-CoV-2 โดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

3. ตัวอย่างที่ใช้ตรวจเก็บจากการแย่งจมูกตามที่ชุดตรวจกำหนด
4. ผู้ป่วยที่มีอาการให้มีการพิจารณาการตรวจด้วยวิธีมาตรฐาน RT-PCR ก่อน
5. กรณีที่มีผู้ป่วยจำนวนมากให้ใช้ชุดตรวจ Rapid Antigen Test ถ้าให้ผลบวกให้ตรวจยืนยันด้วย RT-PCR
6. ผู้สงสัยแต่ไม่มีอาการให้ตรวจคัดกรองด้วยชุดตรวจ Rapid Antigen Test

นายแพทย์ศุภกิจ กล่าวเพิ่มเติมว่า สำหรับแนวทางการใช้ชุดตรวจ Antigen test แบบ Home use หรือชุดทดสอบด้วยตนเอง (Self test) กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์กำลังพิจารณาแนวทางการดำเนินการโดยเร็ว เพื่อให้การดำเนินการมีความเหมาะสม ปฏิบัติได้จริง เกิดประโยชน์ และมีผลข้างเคียงน้อยที่สุด นอกจากนี้กำลังพิจารณาการเพิ่มการเข้าถึงการตรวจหาเชื้อโควิด 19 ร่วมกับการใช้วิธีอื่นๆ เช่น การตรวจน้ำลาย, การตรวจแบบรวมตัวอย่าง (Pooled Samples) เป็นต้น

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข ... รายงาน

กรมวิทยาศาสตร์ฯ ถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านการตรวจโรคโควิด 19 ด้วยตนเอง โดยชุดทดสอบ Antigen Test Kit ให้แก่ อสม. ในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวว่า จากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ในประเทศไทย อสม. หรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีบทบาทสำคัญในการช่วยภาครัฐลงพื้นที่ค้นหากลุ่มเสี่ยงหรือติดตามผู้สัมผัสโรคเข้าสู่กระบวนการคัดกรอง หรือแยกผู้ต้องถูกกักตัว เพื่อลดการแพร่ระบาดของในหมู่บ้านหรือชุมชน รวมถึงให้ความรู้เรื่องสาธารณสุขต่างๆ ช่วยดูแลประชาชนและกิจกรรมกิจการต่างๆ เป็นไปตามมาตรการป้องกันโรคโควิด 19 ของกระทรวงสาธารณสุข ส่งผลให้การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับ อสม. ในการเฝ้าระวังและคัดกรองผู้ติดเชื้อโควิด 19 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 2 พิษณุโลก ร่วมกับภาคีเครือข่ายวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการตรวจโรคโควิด 19 ด้วยตนเอง โดยชุดทดสอบ Antigen Test Kit ให้แก่ อสม. ในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อม ฝึกปฏิบัติการใช้ชุดทดสอบ และประเมินความรู้ ความเข้าใจในการใช้ชุดทดสอบ เพื่อให้สามารถนำเอาความรู้ที่ได้ไปแนะนำให้แก่ประชาชนในชุมชนของตนเอง รวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจในการตรวจด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง ช่วยสนับสนุนการค้นหาผู้ป่วยในเชิงรุกในชุมชน เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคได้อย่างทันสถานการณ์ นำไปสู่การจัดการปัญหาสุขภาพจากโรคโควิด 19 ในพื้นที่เสี่ยงของจังหวัดพิษณุโลก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ที่ผ่านมาศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 2 พิษณุโลก ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของประเทศ โดยพัฒนางานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านสุขภาพในชุมชนและการส่งเสริมความเข้มแข็ง ภาคประชาชน ผ่านกลไกการจัดตั้งและพัฒนาศูนย์เฝ้าเตือนภัย เฝ้าระวัง และรับเรื่องร้องเรียนปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน และการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ และ อสม. หมอประจำบ้าน เป็น อสม. นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชนที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชนได้อย่างทั่วถึงและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่

“ปัจจุบันจังหวัดพิษณุโลก มี อสม. วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชนที่ผ่านการอบรมกว่า 300 คน โดยมีศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 2 พิษณุโลก เป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนและส่งเสริมด้านองค์ความรู้ และเทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ เพื่อให้เกิดกลไกในการขับเคลื่อนงานด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน โดยมี อสม. เป็นกำลังสำคัญหลักของเครือข่ายระดับปฐมภูมิ ซึ่งกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการใช้ชุดทดสอบ Antigen Test Kit ให้แก่ อสม. นับเป็นการเตรียมความพร้อมตามนโยบายของภาครัฐที่ต้องการให้ประชาชนเข้าถึงการตรวจคัดกรอง โรคโควิด 19 ได้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการจำแนกผู้ป่วยออกจากผู้ติดเชื้อและเข้าสู่ระบบการรักษา ควบคุมโรคในระดับชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง” นายแพทย์ศุภกิจ กล่าว

ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 2 พิษณุโลก... รายงาน

5 สิ่งต้องเข้าใจ ก่อนใช้ชุดทดสอบแอนติเจน

1 เลือกซื้อชนิดชุดทดสอบแอนติเจนที่ถูกต้องตรงกับวิธีเก็บสิ่งส่งตรวจ
ถ้าตรวจเอง ต้องใช้แบบที่เก็บจากโพรงจมูกหรือน้ำลาย

2 ซื้อที่ร้านขายยาที่มีเภสัชกรแนะนำ

ชุดทดสอบเป็นเครื่องมือแพทย์ อนุญาตให้ขายที่ร้านขายยาที่มีเภสัชกรดูแลเท่านั้น
เพื่อให้คำแนะนำที่ถูกต้อง

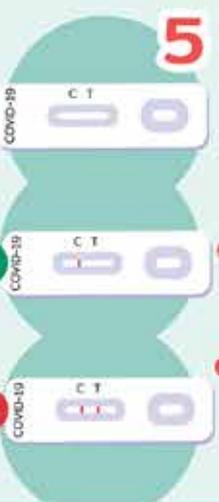

3 ทำความเข้าใจวิธีตรวจ อ่านเอกสารกำกับให้ถูกต้อง

4 เวลาตรวจมีข้อควรระวัง เช่น

- พื้นที่วางอุปกรณ์ต้องสะอาด หากมีการปนเปื้อนอาจส่งผลคลาดเคลื่อน
- การหยั่งจมูกควรหมุนวนให้สัมผัสผนังจมูกทั้ง 2 ข้าง หากเลือดออกใช้ไม่ได้
- อ่านผลตามระยะเวลาที่กำหนดในเอกสารกำกับ
- ตรวจเสร็จเก็บชุดทดสอบใส่ถุง ใส่ป้ายยาฆ่าเชื้อ หรือแอลกอฮอล์ หรือน้ำยักซักผ้าขาว

5 เข้าใจผลตรวจ และจะทำอะไรต่อไป

บนตัวชุดทดสอบแอนติเจนจะมีตัวอักษร C กับ T เมื่อครบเวลาขึ้นที่ตัว C เสมอ
จึงดูที่ตัว T หากไม่มีแถบขึ้นแสดงว่าผลเป็นลบ มีแถบแสดงว่าผลเป็นบวก

● หากผลเป็นลบ แปลว่าไม่ติดเชื้อโควิด หรือติดเชื้อแต่ยังมีเชืวน้อย ต้องตรวจซ้ำอีก 3 - 5 วัน

● หากผลเป็นบวก รีบติดต่อสถานพยาบาลใกล้บ้าน หรือศูนย์บริการสาธารณสุข กทม.
หรือโทรสอบถาม 1330
หากต้องไปดูแลร่วมกับผู้ติดเชื้อโควิดรายอื่น อาจต้องทำการตรวจยืนยันด้วยวิธี rRT-PCR ก่อน

มะกรูด

ชื่อวิทยาศาสตร์ Citrushystrix DC.

วงศ์ RUTACEAE

ชื่ออื่นๆ มะขู ส้มกรูด ส้มมั่วผี มะหูด ส้มมะกรูด

ลักษณะของพืช

มะกรูดเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็กหรือไม้พุ่ม ตั้งตรง มีหนามแหลม ใบเดี่ยว เรียงเวียนรอบกิ่ง ใบรูปไข่หรือรูปขอบขนานแกมรูปไข่ โคนใบรูปลิ้นหรือมน ปลายใบมนหรือป้านมนจนแหลม ขอบใบหยักมนเล็กน้อย เนื้อใบคล้ายแผ่นหนัง ผิวเกลี้ยง ใบมีต่อมน้ำมันเป็นจุดใส มีกลิ่นเฉพาะ ก้านใบแผ่ออกเป็นครีบก มีลักษณะและขนาดใกล้เคียงกับใบ ดอกช่อกระจุก ออกตามซอกหรือปลายยอด มี 1 - 5 ดอก กลิ่นหอม กลีบเลี้ยง 5 กลีบ กลีบดอก 5 กลีบ รูปขอบขนานแกมรูปไข่ ปลายกลีบเรียวแหลม ผิวเกลี้ยง สีขาวมีสีม่วงจางๆ เกสรเพศผู้จำนวนมากติดอยู่รอบฐานดอก เกสรเพศเมีย รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ค่อนข้างกลม ยอดเกสรเป็นตุ่ม ผลค่อนข้างกลมหรือรูปไข่ สีเขียวมีต่อมน้ำมัน ผิวขรุขระ เนื้อในผลมีถุงขนาดเล็กจำนวนมากบรรจุของเหลวใส รสเปรี้ยวอมขมเล็กน้อย เมล็ดจำนวนมาก

ประโยชน์ทางยา

ใบขับลมในลำไส้ แก้ไอ ดับกลิ่นคาว เปลือกผลขับลมในลำไส้ ขับระดู ผลกัดเสมหะ ขับลมในลำไส้ แก้กังแค น้ำจากผลกัดเสมหะ ขับลมในลำไส้ ฟอกโลหิตระดู แก้เลือดออกตามไรฟัน

ลักษณะของเครื่องยา

ใบแห้งสีเขียวอมน้ำตาล เนื้อใบหนา ค่อนข้างเหนียว ผิวใบหยาก ขึ้นของใบที่สมบูรณ์ โคนใบมนหรือแหลม ขอบใบหยัก มีกลิ่นเฉพาะ เปลือกผลถูกปอกเป็นชิ้นบาง ทำให้แห้ง แข็ง กรอบ ผิวด้านหนึ่งมีสีเขียวอมน้ำตาล ขรุขระ ย่น หยาก มีกลิ่นเฉพาะ ผลถูกหั่นเป็นชิ้นตามขวาง ทำให้แห้ง มีลักษณะแข็ง เปลือกผลสีน้ำตาลอมเขียว หยาก เนื้อผลสีดำ มีกลิ่นเฉพาะ

ข้อมูลจากหนังสือเครื่องยาสมุนไพรไทย สถาบันวิจัยสมุนไพร

ประเมินความพึงพอใจ
จดหมายข่าวสแกน

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
88/7 ซอยติวานนท์ 14 ถนนติวานนท์
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 22/2552
ไปรษณีย์กระทรวงสาธารณสุข

เสนอแนะ ดิชม หรือ
ส่งบทความลงตีพิมพ์ ส่งมาได้ทั้ง
กองบรรณาธิการ
ฝ่ายประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการกรม
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร. 0-2951-0000 ต่อ 99081
โทรสาร 0-2951-0312
E mail: prdmsc@dmsc.mail.go.th
www.dmsc.moph.go.th
www.dmscsmartlifeblog.com
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ที่ปรึกษา อธิบดี รองอธิบดี ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ผู้อำนวยการสำนัก / สถาบัน / ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ กองบรรณาธิการ
อภิสิทธิ์ เหมาะสมสกุล, วชิพร แดงอุทัย, วีระวิญ อินทริง, พีรยุทธ คันทะชฌภู, จงกล เงินมาก, ธีระพล ดีโสภา, สรพล สิ้นเจริญรุ่ง, สุนันทา สุขสุมิตร,
สุวรรณ โพธิ์มา, กิตติพร อิงคินันท์, เพชรนภา ดิวงจาด